

Is vervolgd...

Een vergelijkend warenonderzoek van de totaalmethodes Nederlands voor de eerste graad secundair onderwijs

Rita Rymenans

"We zullen doorgaan, zoveel is zeker, gestimuleerd door een aantal enthousiaste juryleden die het schoolboekenvirus goed te pakken hebben." Met die – weliswaar op dat ogenblik overdreven – optimistische noot eindigde ik de inleiding op het 'schoolboekennummer', nu precies drie jaar geleden (VONK 25/4, maart-april 1996, p. 8). En we zijn doorgedaan, of beter, we zijn opnieuw begonnen met de jurybeoordeling van de totaalmethodes Nederlands voor de eerste graad secundair onderwijs. Nieuw is dat we ons nu niet beperkt hebben tot de methodes voor de A-stroom, maar ook die voor de B-stroom onder de loep hebben genomen. Een relaas van bloed, zweet en tranen...

WAAR WAREN WE GEBLEVEN?

houden, didactische aanpak, gebruiksvriendelijkheid en uiterlijke vormgeving.

Even uw geheugen opfrissen. In april 1996 publiceerde VONK een vergelijkend warenonderzoek van elf totaalmethodes voor de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) die dan op de markt waren. Elk van die methodes was beoordeeld door een driekoppige jury: een vakdidacticus en twee leerkrachten die lesgeven aan de betrokken doelgroep. Ze maakten bij hun kritische doorlichting gebruik van een criterialijst die opgesteld was door de toenmalige VON(K)-Werkgroep Schoolboeken' en in sterke mate geïnspireerd door Witte (1992). Het resultaat van die jurybeoordeling waren twee tabellen à la *Testaankoop*, een voor elk deel, met plussen en minnen voor niet minder dan 27 criteria verdeeld over vier rubrieken: vakin-

Dat dit beoordelingswerk zelfs over de grens naar waarde is geschat, bewijst de vermelding in *Het schoolvak Nederlands onderzocht*, een inventarisatie van onderzoek naar onderwijs Nederlands als eerste en als tweede taal uitgevoerd in Nederland en Vlaanderen tussen 1969 en 1997. Eén van de 27 vermelde Vlaamse onderzoeken (op een totaal van 304!) is het vergelijkend warenonderzoek van de VON(K)-Werkgroep Schoolboeken (Hoogeveen & Bonset (1998), p. 469-470). Een pluim op de hoed van onze juryleden! Dat befaamde 'schoolboekennummer', het paradepaardje van 25 jaar VON, heeft ook in Vlaanderen heel wat teweeggebracht in uitgevers- en onderwijsmiddens, meer zelfs dan wij ooit hadden durven hopen.

Uitgevers van wie de methode niet zo gunstig onthaald was, vermoedden vergezochte complotten om hen commercieel te kraken en vreesden dat ze beschimpt en uitgelachen zouden worden telkens als de naam van hun methode ter sprake kwam. Uitgevers van wie de methode positief beoordeeld was, bezondigden zich dan weer aan het door henzelf zo misprezen fotokopieerwerk en strooiden de tabellen met gulle hand in het rond. In beide extreme gevallen een oneigenlijk gebruik, ja zelfs een aanfluiting van het beoordelingwerk. Nooit ofte nimmer hebben de juryleden een of andere uitgever gevisieerd; ze hebben zich in alle objectiviteit van hun zware taak gekweten en alleen de methode zoals die voorlag aan een meer dan minutieus onderzoek onderworpen. Wat dus ook betekent dat ze er – in tegenstelling tot de uitgevers – niet door een commerciële bril naar gekeken hebben.

Het enige doel dat we met dit vergelijkend warenonderzoek nagestreefd hebben, was zo objectief en zo gedetailleerd mogelijke informatie te verschaffen over de recente totaalmethodes voor de eerste graad (A-stroom). Een beste koop hebben we niet voorgesteld; de leraren kregen het laatste woord om een weloverwogen keuze te maken op basis van de criteria die zij belangrijk vinden voor hun onderwijs Nederlands aan hun leerlingen. Uit betrouw-

bare bronnen – onder meer de betrokkenen zelf – hebben we vernomen dat een aantal begeleiders de criteria met dat doel bij vakgroepen introduceren, en niet uitsluitend van de eerste graad. Ze kunnen immers ook in de tweede en de derde graad gebruikt worden, mits de vakgroepen zelf voor de nodige aanvullingen zorgen. Met die positieve respons in de onderwijswereld zijn we zeer tevreden, en dat was een voldoende stimulans om door te gaan...

HOE GINGEN WE TEWERK?

Een aantal leden van de VON(K)-Werkgroep Schoolboeken die tijdens de eerste ronde het beoordelingswerk geïnitieerd heeft, is precies een jaar geleden opnieuw samengekomen om een *plan de campagne* op te stellen. De drie voormalige juryvoorzitters Wilfried De Hert, Luc Vercammen en Rita Rymenans zijn bereid gevonden om opnieuw de schoolboekenkar te trekken.

Bedoeling van deze tweede beoordelingsronde was alle methodes voor de eerste graad secundair onderwijs aan een vergelijkend warenonderzoek te onderwerpen. Maar dat was toch al gebeurd in 1996, zal u zeggen? Inderdaad, maar de invoering van

de eindtermen voor de eerste graad en van de nieuwe spelling hebben het methodeland-schap in Vlaanderen grondig hertekend. Alle door ons beoordeelde methodes zijn grondig herwerkt en een groot aantal nieuwe methodes zijn als spreekwoordelijke paddestoelen uit de grond gekomen. Doorgaan met de beoordeling van de oude methodes had

12/8/1996

"Ik heb bewondering voor de ambitieuze aanpak van uw kwaliteitsonderzoek. Als blijk van waardering voor de te leveren arbeid door de verschillende beoordelaars schenken we graag 6 edities van al onze nieuwe (en aan de spelling aangepaste) uitgaven."

Een uitgever

dus geen zin. Er zat niets anders op dan opnieuw te beginnen, het beoordelingswerk voor de nieuwe methodes over te doen en die op te volgen in de volgende graden. Om toch niet helemaal het gevoel te hebben dat we ons huiswerk moesten overdoen, hebben we er ook het methodeaanbod voor de B-stroom bij betrokken. Luc Wyns, leraar Nederlands in het bso en tso, is de Werkgroep Schoolboeken komen vervoegen.

OUDE BEKENDEN EN NIEUWE GEZICHTEN

Van de negen oorspronkelijke juryleden voor de eerste graad van de A-stroom zijn er zeven benaderd met de vraag of ze ook in de tweede ronde wilden meespelen. Zes van hen verschenen opnieuw in de ring, hoewel ze aan den lijve ervaren hadden hoe zwaar het geworstel met schoolboeken kan wegen. En deze keer wachtte hun een zo mogelijk nog zwaardere klus: vier methodes beoordelen in plaats van drie. De meesten onder hen vonden het echter een verrijking: ze hadden veel bijgeleerd, werden op hun school als specialist terzake erkend, en wilden er om die reden graag opnieuw bij zijn. De drie vrijgekomen 'vacatures' moesten nog ingevuld, maar daarin zijn we slechts ten dele geslaagd. Na talloze pogingen via inspectieleden, begeleiders en lerarenopleiders – in het totaal zijn een dertigtal leraren benaderd – hebben we twee juryleden kunnen overhalen om mee te werken. De derde plaats is nooit opgevuld geraakt, wat dus maakt dat een van de jury's enigszins gehandicapt – dat wil zeggen met twee in plaats van drie beoordelaars – aan de start is gekomen. Wie graag wil weten wie die niet versagende beoordelaars zijn, verwijs ik naar bijlage 1.

De juryleden zijn eind april 1998 een eerste keer plenair samengekomen om nog eens een kritisch oog te werpen op de criterialijst.

Op een paar punten en komma's na zijn er geen grote wijzigingen aan het oorspronkelijke concept aangebracht. Ter verduidelij-

10/5/1996

"Mogen we u en uw redactie feliciteren met uw vergelijkend schoolboekenonderzoek. Zoals u terecht schrijft is het voor de leerkrachten geen sinecure om een keuze te maken tussen het ruime aanbod van handboeken. [...]

Verder hopen wij dat dit lovenswaardig initiatief zal worden voortgezet."

Een uitgever

king voor de leraar/ gebruiker hebben we wel verwijzingen toegevoegd naar de eindtermen voor de eerste graad (A-stroom), die inmiddels goedgekeurd geraakt waren. In de volgende bijdrage zijn de criteria integraal opgenomen.

Voor de B-stroom heeft Luc Wyns – zonder al te veel moeite – een hele nieuwe schare enthousiaste beoordelaars rond zich verzameld: een begeleider en drie leerkrachten die lesgeven in de B-stroom van de eerste graad. Ook hun biootje vindt u in bijlage 1. Hun eerste taak bestond uit het aanpassen van de criteria aan de doelgroep. Ze kwamen echter tot de bevinding dat heel wat criteria overeind konden blijven, weliswaar in het hoofd van de beoordelaar/leraar vertaald naar het niveau van dat type leerling. Wel zijn een aantal criteria weggefallen en werden er enkele nieuwe toegevoegd. Het resultaat leest u in een van de volgende bijdragen.

NIEUWE METHODES

Sedert de eerste beoordelingsronde (in maart 1996) zijn er maar liefst twaalf (!)

nieuwe/herwerkte totaalmethodes voor de eerste graad (A-stroom) op de markt gekomen. Begin mei 1998 is aan alle uitgevers gevraagd of ze met die methodes aan het onderzoek wilden deelnemen. Het antwoord was positief. Alleen *Lemma* haakte af omdat de methode tegen maart 1999 herwerkt wordt en de uitgever (Pelckmans) niet met de oude versie wilde deelnemen. *Taalkracht tien* was uitsluitend aangepast aan de nieuwe spelling, maar op vraag van de uitgever (De Sikkel) lag de methode opnieuw ter beoordeling voor. Elke methode bestaat voor het eerste jaar (deel 1) en het tweede jaar (deel 2) uit een leerlingboek, een werkboek, een handleiding voor de leraar, en eventueel audiovisueel en softwaremateriaal.

De besproken methodes voor de A-stroom van de eerste graad zijn, in alfabetische volgorde:

- 1 *Afgesproken* (Van In)
- 2 *Interned* (Van In)
- 3 *Lezerstraal* (Standaard)
- 4 *Melopee* (Wolters/Plantyn)
- 5 *Netwerk Nederlands* (Den Gulden Engel)
- 6 *Nieuw Witboek Nederlands* (Novum)
- 7 *NV Nederlands* (Wolters/Plantyn)
- 8 *Signaal* (Pelckmans/DNB)
- 9 *Taalkracht tien* (De Sikkel)
- 10 *Talent voor taal* (Standaard)
- 11 *Variaties* (Wolters/Plantyn)
- 12 *Visum* (Die Keure)

2/8/1996

"We willen graag benadrukken dat de invloed van zo'n warenonderzoek op de lezers naar ons gevoel zeer groot is, en we zijn er jullie dan ook dankbaar voor dat het onderzoek met zo'n grote ernst en grondig voorbereid gebeurt! Zoals u in de vragenlijst zal zien, zijn we natuurlijk bereid om al onze medewerking te verlenen."

Een uitgever

Voor de B-stroom zijn dezelfde schoolboekenuitgevers benaderd met dezelfde vraag, namelijk wat hun nieuw methodeaanbod is voor de B-stroom van de eerste graad en of ze daarmee aan het vergelijkend warenonderzoek wilden deelnemen. Het gaat in het totaal om niet meer dan vier methodes, namelijk:

- 1 *Klinkerslag* (Wolters/Plantyn)
- 2 *'n Beroep op taal* (Standaard)
- 3 *Nieuwe Taalstap* (Pelckmans/DNB)
- 4 *Sprakeloos+ Foutloos* (Wolters/Plantyn)

Alle uitgevers zijn bereid gevonden hun methodes in het vereiste aantal exemplaren ter beschikking te stellen. De boeken zijn door de uitgevers rechtstreeks naar de beoordelaars gestuurd. Bij de verdeling van de methodes over de beoordelaars hebben we in de mate van het mogelijke rekening gehouden met een tweetal criteria: in elke jury zit een gebruiker van een van de besproken methodes, en de 'anciens' beoordelen geen enkele methode uit de eerste ronde.

Een volledige bibliografische beschrijving van al deze methodes, maten en gewichten inclusief, vindt u elders in dit nummer.

EEN BEPROEFDE PROCEDURE

Aan de procedure hebben we weinig of niets veranderd, omdat die haar werkzaamheid bewezen had. Als enige grote wijziging heb-

ben we een pijnpunt weggewerkt dat tijdens de vorige ronde de nodige grijze haren had opgeleverd. Toen beschikten we over slechts één pakket beoordelingsexemplaren per jury dat – met medewerking van de posterijen! – tussen de juryleden moest rouleren. Nu kregen de beoordelaars alle methodes thuisgestuurd en konden ze er op hun eigen tempo aan werken. De meesten onder hen waren zelfs bereid er een groot deel van hun zomervakantie aan op te offeren, omdat het beoordelingswerk in de drukke schooltijd moeilijk in te passen valt. Ja, er zijn nog idealisten!

Nog even de procedure, die gebaseerd is op die van *Levende Talen* (1994 & 1999), in een notendop. Voor de A-stroom van de eerste graad zijn drie jury's van beoordelaars samengesteld. Elke jury bestaat uit vier leden: een voorzitter (dat is een lid van de VON(K)-Werkgroep Schoolboeken), een vakdidacticus en twee leraren die lesgeven in de eerste graad. Hoe de jury's precies samengesteld waren en wie welke methodes beoordeeld heeft, vindt u in bijlage 2.

De voorzitter, die zich neutraal opstelde, was verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van zijn jury, en voor de eindrapportage. Hij beoordeelde zelf geen methodes. De andere juryleden hebben elk individueel vier totaalmethodes voor de eerste graad (A-stroom) doorgelicht. Voor elk deel van de methode (1 en 2) hebben ze een apart beoordelingsformulier met plussen en minnen ingevuld. De voorzitter heeft geregeld contact gehouden met zijn juryleden om eventuele problemen vroegtijdig te kunnen opsporen.

Nadat de beoordeling was afgerond (op 15 november 1998), heeft de voorzitter de verschillende oordelen in een *Testaankooptabel* samengebracht. Dat wil zeggen dat hij een gemiddelde berekende van de plussen en minnen van de drie beoordelaars. Hoewel

de juryleden per vraag een uitgesproken positieve dan wel negatieve mening moesten uitspreken, is bij het samenvoegen van hun oordelen ook met een dubbele twijfelcategorie gewerkt: [+–] twijfelachtig in het voordeel van goed en [–+] twijfelachtig in het voordeel van slecht. In sommige gevallen liep de mening van de beoordelaars nogal uiteen en kon de voorzitter geen gemiddeld oordeel berekenen zonder onrecht te doen aan de individuele oordelen. Die (voorlopige) vraagtekens zijn op een afsluitende jurybij-

13/9/1996

“Prima initiatief. Doe zo verder!”

Een uitgever

eenkomst in december 1998 besproken met het doel een consensus te bereiken.

Om de discussie te kunnen stofferen, was het belangrijk dat de juryleden op de laatste pagina van het beoordelingsformulier kort aangaven waarop hun oordeel gebaseerd was. Op basis van die uitgeschreven motiveringen en de discussies tijdens de afsluitende vergadering heeft de voorzitter voor elke methode een eindoordeel uitgeschreven. Die teksten zijn ter controle naar de juryleden gestuurd, die ze zeer kritisch – tot op het niveau van de interpunctie – hebben doorgenomen. Die procedure biedt de garantie dat ieder individueel jurylid zich volledig kan vinden in de juryoordelen die in dit nummer verschijnen.

Voor de jury van de B-stroom was dezelfde werkwijze geprogrammeerd, maar daar is de procedure vanzelf geëvolueerd naar een vorm van collectieve beoordeling. Omdat alle juryleden nog *bleus* waren op het

vlak van het beoordelingswerk, is ervoor gekozen een eerste methode als testcase te gebruiken om de neuzen in dezelfde richting te krijgen. Na een maand individueel beoordelingswerk kwam de jury samen om de plussen en minnen door te praten. Dat beviel hen echter zo goed dat ze besloten hebben om deze werkwijze verder te zetten, en dat hebben ze ook tot het bittere einde volgehouden. *Châpeau!*

Toch geven we de moed niet op en willen we een poging wagen om een nieuwe groep enthousiastelingen voor de tweede (en later ook derde) graad secundair bijeen te krijgen. We herhalen onze oproep van drie jaar geleden: bent u leerkracht en wenst u in de nabije of verre toekomst mee te werken aan dit beoordelingsproject, aarzel dan niet ons te contacteren. En aan de begeleiders en opleiders onder u: kent u (toekomstige) leerkrachten die ... enz.

KOMT ER EEN VERVOLG?

In maart 1996 hebben we het beoordelingswerk afgesloten in een zekere euforie: ja, we wilden doorgaan met de tweede en de derde graad. En dat willen we nog steeds, maar inmiddels zijn we weer met onze twee voeten op de grond beland. De ettelijke telefonades op zoek naar drie nieuwe beoordelaars die dan uiteindelijk nog maar twee gegadigden opleverden, waren bijzonder frustrerend. En de argumenten van de nee-zeggers klonken ook allemaal even plausibel: te veel werkbelasting, extra taken op school, van school veranderd, pas getrouwd, kinderen gekregen, andere vrijetijdsbesteding,... Wie in dit beoordelingsproject stapt, doet dat alleen omdat hij het als een persoonlijke verrijking ervaart, een intensieve nascholing als het ware. Maar hij moet dan wel bereid zijn er heel wat vrije uren in te investeren, zelfs tijdens de zomervakantie, als anderen op exotische stranden onder wuivende palmbomen liggen te genieten van zalig niksdoen...

IN DE BLOEMEN

Met alle schoolboekenuitgevers hebben we inmiddels een prima relatie uitgebouwd; getuige de citaten die u links en rechts afgedrukt ziet. Na de vorige ervaring waren ze onmiddellijk bereid al hun methodes in het gewenste aantal exemplaren ter beschikking te stellen. Wat er ten dele op wijst dat we, vanwege de ernst waarmee dit gigantische beoordelingswerk uitgevoerd is, hun vertrouwen niet beschaamd hebben.

Wie we echter niet genoeg in de bloemen kunnen zetten, zijn de juryleden die zich ook nu weer urenlang eenzaam hebben teruggetrokken en zich met een objectieve ingesteldheid en een ongelooflijke nauwgezetheid van dit titanenwerk hebben gekwetend. Dit relaas doet nauwelijks recht aan hun inspanningen; de toeters en bellen moet u er zelf bijdenken. Wordt (hopelijk) vervolgd...

Rita Rymenans
voorzitter VON(K)-Werkgroep Schoolboeken
Romeinse put 50, 2650 Edegem
rymenans@uia.ac.be

Noot

- 1 Vijf VON(K)-medewerkers bundelden in 1996 hun krachten in de oorspronkelijke Werkgroep Schoolboeken: Wilfried De Hert, Veerle Geudens, Jo Van den Hauwe, Luc Vercammen en Rita Rymenans.

Bibliografie

Hoogeveen, M. & H. Bonset: *Het schoolvak Nederlands onderzocht*. Leuven/Apeldoorn: Garant, 1998.

Levende Talen nr 495 (december 1994): Themanummer beoordeling literatuurmethoden.

Levende Talen nr 536 (januari 1999): Themanummer leergangen wegen.

Vonk 25/4 (maart-april 1996): Jubileumnummer schoolboeken.

Witte, T.: Vier nieuwe methoden voor de basisvorming Nederlands. Deel 1: verantwoording. *Levende Talen* nr 470 (mei-juni 1992), p. 155-162.

BIJLAGE 1

WIE IS WIE?

INGE BULENS is lerares Geschiedenis en - 'gelukkig' naar eigen zeggen - ook Nederlands in het tweede en derde jaar aso aan het Sint-Ritacollege in Kontich.

Mechelsesteenweg 126, 2650 Edegem

ANNICK CLAES is in 1995 afgestudeerd aan het Hoger Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs in Lier als regentes Nederlands-Geschiedenis-Zedenleer. Ze is werkzaam als regentes Nederlands (en expressie) in de Stedelijke Middenschool nr. 1 in Antwerpen, een school die meer dan 42 nationaliteiten telt.

Jules Destréestraat 49A, 2660 Hoboken

MIEK CLEERBOUT was tot 1990 leerkracht Nederlands en Mavo in de B-stroom van de eerste graad so en coördinator voor de B-jaren aan het Sint-Norbertusinstituut in Antwerpen. Sindsdien is zij verbonden aan het DSKO met als opdracht: begeleiding Onderwijsvoorrrangsbeleid, vakoverstijgende begeleiding met nadruk op bso, en vakbegeleiding Nederlands, Mavo en wiskunde in de B-stroom van de eerste graad.

Singel 139, 2150 Borsbeek

KATRIEN DE VLAEMYNCK begon als lerares Nederlands en Mavo in één van de eerste 1B-klassen van het toen pas opgerichte vso in Blankenberge. Nu, meer dan 20 jaar

later, geeft ze nog steeds Nederlands in 1B en Project Algemene Vakken (PAV) in het 5de en 7de jaar bso aan het Instituut van de Voorzienigheid in Herentals.

Lange Kroonstraat 177, 2530 Boechout

GIO DE WEERD is leraar Nederlands in de eerste en derde graad bso aan de Provinciale Technische Scholen te Boom. Verder is hij actief betrokken bij de *Vereniging Leraren Nederlands (VLN)* en ontwikkelt hij leermiddelen voor *Jeugd en Vrede*.

Scheihagenstraat 15, 2550 Kontich

GHISLAIN DUCHÂTEAU was tot voor kort belast met de lerarenopleiding Nederlands als lector en vakdidacticus Nederlands aan het Departement Lerarenopleiding van de Hogeschool Limburg in Hasselt. Hij is bestuurslid van de *Vereniging van Vlaamse MoedertaalDidactici (VVM)*.

Eendrachtlaan 3, 3500 Hasselt

KATRIEN FORMESYN volgde oorspronkelijk een secretariaatsopleiding, maar kreeg via vrijwilligerswerk voor de *Open School* interesse voor een pedagogische opleiding. Vorig jaar heeft ze voor de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap het diploma regentaat Nederlands-Geschiedenis-Economie behaald.

Geerstraat 10, 3941 Hechtel-Eksel

EMIEL GYSEMANS is oud-leraar Nederlands, Geschiedenis en Latijn en gaf les in het eerste jaar secundair onderwijs (A-stroom) aan het Sint-Norbertuscollege in Antwerpen.

Lichtaartseweg 203, 2200 Herentals

ERIK HERBOSCH is leraar aan het Sint-Jozefinstituut te Schoten. Heel zijn carrière al geeft hij Nederlands en Mavo in de B-stroom van de eerste graad. Sinds enkele jaren is daar ook Project Algemene Vakken (PAV) in het 5de jaar bso bijgekomen. Ook is hij verantwoordelijk voor de didactische wenken voor het bso bij een onderwijstijdschrift.

Kruisbekstraat 18, 2170 Merksem

PAUL TACK begon als regent in het secundair onderwijs en eindigde als licentiaat. Hij schreef verscheidene bijdragen voor *Vonk*, *Moer* en het *Werkblad voor Nederlandse Didactiek*. Na zijn pensionering probeert hij nog steeds de evolutie van de didactiek Nederlands op de voet te volgen.

Overwijs 60, 2260 Westerlo

JOS VAN DE POEL is oud-leraar Nederlands, Engels en Duits. Hij begeleidde eerst als inspecteur, later als pedagogisch begeleider de leerkrachten Nederlands en Duits. Hij specialiseerde zich buiten het onderwijs als animator en regisseur van verschillende jeugdtoneelgroepen. Hij heeft ook meegewerkt aan de lerarenopleiding en werkt nog steeds mee aan het *Centrum voor Taal en Spraak* van de Universitaire Instelling Antwerpen.

Jan Ockegemstraat 12, 2650 Edegem

AN VERMEIREN is regentes Nederlands-Aardrijkskunde-Economie. Ze geeft les in de eerste graad secundair onderwijs (A-stroom) aan het Sint-Norbertusinstituut in Antwerpen.

Langemarkstraat 53, 2600 Berchem

BIJLAGE 2

SAMENSTELLING VAN DE JURY'S***Jury 1 (B-stroom)***

METHODES: Interned, Lezerstraat, NV Nederlands, Visum

LEDEN: Luc Vercammen (voorzitter)

Jos Van de Poel (vakdidacticus)

Emiel Gysemans (leraar)

Inge Bulens (leraar)

Jury 2 (B-stroom)

METHODES: Melopee, Signaal, Taalkracht tien, Variaties

LEDEN: Rita Rymenans (voorzitter)

Paul Tack (vakdidacticus)

Annick Claes (leraar)

An Vermeiren (leraar)

Jury 3 (B-stroom)

METHODES: Afgesproken, Netwerk Nederlands, Nieuw Witboek Nederlands,
Talent voor taal

LEDEN: Wilfried De Hert (voorzitter)

Ghislain Duchâteau (vakdidacticus)

Katrien Formesyn (leraar)

Jury 4 (B-stroom)

METHODES: Klinkerslag, 'n Beroep op taal, Nieuwe Taalstap,
Sprakeloos + Foutloos

LEDEN: Luc Wyns (voorzitter)

Miek Cleerbout (vakdidacticus)

Katrien De Vlaemynck (leraar)

Gio De Weerd (leraar)

Erik Herbosch (leraar)